

и сестре, Који нам је даровао у лику три светитеља, највеличанственије пастире и учитеље и поштујмо их, не само молитвама и црквеним химнама, састављеним

у њихову славу, већ заједно са тиме и читањем њихових богомудрих списа и рвношоћу за чување њиховог учења о вери и хришћанском животу. Амин.

прошјереј Валерије Духањин
ДА ЛИ СМЕРЕЊЕ ЗНАЧИ СЛАБОСТ?

Понекад се може чути да хришћанско смирење означава душевну слабост. Да ли се слажете с таквим гледиштем? Истина, зар није слабост подметати своје образе надесно и налево, попуштати и жртвовати нешто своје?

Ако мало боље погледамо, хришћанско смирење ипак није малодушност и није унутрашња слабост. Малодушном човеку би било драго да може да се освети, али му унутрашња бојажљивост то не дозвољава и он мисли да нема довољно телесне и душевне снаге, - односно, у томе нема никаквог смирења, већ постоји констатација сопствене немоћи.

Насупрот томе смирење је истинска снага духа, кад човек може да одговори ударцем на ударац, али храбро побеђује у себи гнев и увреду и испољава племенитост и љубав према ономе ко га је увредио. Наравно, ако постоји воља Божија да се покаже сила, то треба и чинити, јер истинска снага духа јесте чврста нада у Бога, спојена с личном храброшћу. Међутим, истинска храброст у коначном није у томе да се непријатељ уништи као извор опасности, већ у томе да непријатељ поста не друг.

Дакле, зашто се треба смирати?

Светитељ Николај Српски нам нуди следећу мудру поуку: «Злочин је увек слабост. Злочинац је кукавица, а не јунак. Зато увек сматрај да је онај који ти чини зло слабији од тебе; и као што се не светиш малом детету, тако се немој светити ни ономе ко ти је учинио зло. Јер, он није злочинац због снаге, него због слабости. Тако ћеш сакупљати снагу у себи и постаћеш попут мора које се никад не излива ван обале да потопа све човечуљке који бацају камење у њега.»

Дакле, ако видите да око вас врију страсти, да вас неко гледа с гневом и да љутито говори или измишља разноразне клевете, немојте се препустити пориву сопствене љутње. Ако они који вас вређају желе да горе у ватри сопствених страсти, у пламену сопственог негодовања, бар ви немојте ући у ову ватру. С мирном молитвом у души, са саосећањем према онима који негодују, останите по страни од ових страсти. Ко зна, можда ће ваша молитва, као обилна, чиста вода, охладити огањ после којег ће у души непријатеља остати жаљење и кајање.

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ПРАЗНОГЛАВНИ

ПРАЗНИЦИ

СВЕТА, ТРИ ЈЕРАРХА

Мш. 5:14–19, зач. 11; Јевр. 13:7–16, зач. 334.

ејиској Висарион (Нечајев)

ЗАСЛУГЕ ЗА ЦРКВУ ТРОЈИЦЕ ВАСЕЉЕНСКИХ СВЕТИТЕЉА

*Уста ће моја изрећи премудрост
и поуцавање срца моја разумност
(Пс. 48, 4)*

Овим речима псалмопојац позива људе да пазе на речи о великој мудрости, који његова уста изговарају од сувишка срца, прожетог убеђењем у истинитост овога учења. Ове, пак, речи псалмопојца, који је изрекао премудрост, у црквеним службама у част светитеља уопште, као и у част три васељенска светитеља, односе се на њих, као на учитеље духовне мудрости, изречене њиховим устима на поуку свима. Нарочито се ово мора рећи о три васељенска светитеља, које данас заједно прослављамо. Не називају се они случајно васељенским светитељима или учитељима васељене. Они су се и у време живота на земљи прославили премудрошћу у учењу истине и након смрти „по свој земљи изиђе проповед њихова и до крајева земље речи њихове“ (Пс. 18:5). Ова проповед и ове речи су се сачувале у њиховим бо-

гонадахнутим списима, које читавој васељенској Цркви служе као руководство за познање истине и ради којих су они и признати за равноапостолне. Укажимо укратко на врлине и заслуге свакога од њих.

У црквеној химнографији, свети Василије се прославља овим речима: «Во всю земљу изыде вещание твое, яко приемшую слово твое, имже боголепно научил еси, естество суших уяснил еси, чело-веческие обычаи украсил еси». Израз „боголепно научил еси“, означава да је свети Василије богодолечно, као што је и својствено служитељима истинитог Бога, пренео и изложио догматско учење, тако да, у том смислу, он и јесте истинско правило вере. Израз: „естество суших уяснил еси“, указује на његово тумачење Мојсијевог казивања о шестодневном стварању света. Не само да је премудро објаснио свештени текст ове Библијске приче, већ је овоме придодао дубока и мудра расуђивања о значењу свега што је Бог

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

створио у сваком од шест дана. Он је за своје време био велики познавалац природних наука. У своме Шестодневу он је саопштио много сведочанстава о небу и звездама, о суши и водама на земљи, о животињском, биљном и царству фосила, о човеку, о његовом телу и души. У свим овим творевинама он је указао на трагове премудрости, доброте и свемоћи Божије, и у овоме смислу он је превазишао савремене природне научнике. Они су свакако далеко више него св. Василије Велики, упознати са видљивом природом, много боље знају, шта се дешава међу звездама, на земљи и под земљом. Све оно што је предмет њиховог посматрања у видљивом свету, носи трагове неизрециве премудрости, доброте и свемоћи, али они или уопште не желе да признају свемоћног, премудрог и сведоброг Творца и Промислителя света или са неком несхватљивом стидљивошћу и неодлучношћу исповедају веру у Њега. За светог Василија Великог, природа је учитељица Богопознања, а савремени научници маштају да у природи виде једино деловање слепих природних сила независно од учешћа у њиховим дејствима једине вечнопостојеће свемоћне силе Божије. Израз „человеческия обычаи украсил еси“, или народне си обичаје лепо утврдио, указује на напоре светог Василија Великог у области устројавања црквеног живота. У вези овога, не говорећи о његовим морално-поучним беседама, посебан значај имају његова канонска правила за монаштво и правила за опште-хришћанско

понашање. Последња правила, у којима су до танчина размотрени греси и одређене црквене казне за њих, до дана данашњег служе као усмерење за деловање црквених судова. Свети Василије је много учинио и на пољу устројења богослужења. Између осталог, саставио је чин Литургије, који је до данас у употреби у Православној Цркви, као и неколико молитава, као на пример коленопреклоне молитве на вечерњој служби на празник Педесетнице.

Други васељенски светитељ, св. Григорије Богослов није ништа мање славан од светог Василија Великог. О његовој части и заслугама за Цркву сведочи и сам назив Богослова. Дат му је овај назив, заједно са апостолом и јеванђелистом Јованом Богословом, јер су обојица изложили учење о Богу Логосу у вези са учењем о Богу Оцу и Богу Светом Духу. Нико није у тој мери својим богоумудреним списима прославио Свету Тројицу, Једносуштну и Нераздељиву, као Григорије Богослов. Нико са већом силом није поразио учења Арија, Евномија и Македонија. У својим списима о Светој Тројици он не само да је био дубокомислећи истражитељ ове Тајне, већ ју је и надахнуто опевао, на шта Црква и указује речима тропара у његову част: „якоже глубины Духа изыскавшу, и доброты вещания приложишася тебе“. У њему се заједно са дубином богословског поимања, сјединила лепота израза, поетска тананост. Ревност за заштиту у учвршћивање православља није показивао само у списима, већ и у пракси. У његово време је пра-

вославље било толико понижено да када се св. Григорије одазвао на позив у Цариград ради борбе са Аријанцима, није у овоме граду нашао ни један православни храм, јер су их све заузели аријанци. За богослужења Григорије је био принуђен да у храм претвори једну кућу и у њој почео да произноси изобличавања јеретика. Ту су долазиле да га слушају огромне масе народа и он је успео да православље поново постави владајућа вера у овоме граду. Посрамљени аријанци су морали да уступе храмове православнима. Григорије је проглашен за цариградског патријарха и председавао је на Другом Васељенском Сабору, одржаном у Цариграду. Није га, међутим, понела слава високог положаја. Када су због њега на Сабору настале несугласице, одмах се одрекао од председавања, рекавши: „Нисам бољи од пророка Јоне, избаците ме са овог сабрања“. Жеља му је била да без обзира на његово удаљавање, победа остане на страни истине, која је на сабору утврђена, упркос јеретичким лажним учењима, истина једносушности са Богом Оцем, не само Сина Божијег, већ и Светога Духа.

О слави трећег васељенског светитеља, св. Јована Златоустог сведочи и сам његов назив, којим га је Црква успоштовала, превасходно испред свих великих светитеља, назив Златоустог, који је заслужио необичном красноречиивошћу и приступачношћу својих беседа, које је изговарао у Антиохији, где је био свештеник, и у Цариграду, где је био архиепископ. Заиста је био златних уста.

Свака његова реч је била драгоцени грумен злата, и до данас су његова дела на цени међу свим хришћанима, исто тако високо како су их ценили његови савременици. Његова дела су далеко више позната у хришћанском свету, него дела других отаца. И образовани и необразовани људи једнако воле да га читају. Заиста су његова дела проводници обилне просвећујуће благодати Божије. Зато га Црква опева овим речима: „Благодат засијавши као огањ из уста твојих васељену просвети“, и „Достојно те прослављамо, као учитеља, разумно нам објашњавајући Божанске ствари“.

Ради великих подвига и заслуга за православну Цркву, спомен трију васељенских светитеља не слави се само понаособ, већ и заједнички, у овај празник који ми данас прослављамо. Он је установљен почетком XI века, због насталог спора о томе ко од ових светитеља има већу славу. Једни су давали предност једном, други другом или трећем. Симпатизери су долазили до крајности у својој привезаности ка омиљеном светитељу и прослављајући једног унижавали су остале и у стању раздражености су вређали једни друге оштрим противречењима. То се тако наставило све док сами светитељи, који су били предмет спорења, нису јавили једном епископу и објавили му да им те свађе међу вернима нису угодне, будући да су сва тројица у истој части код Бога. Спорови су се прекинули и у спомен овог догађаја установљен је празник у част три светитеља.

Заблагодаримо Господу, браћо